

dr hab. Michał Szczepański
Dziedzina – sztuki muzyczne
Dyscyplina – instrumentalistyka

Wrocław, 13 września 2019 r.

Recenzja

w postępowaniu habilitacyjnym w dziedzinie sztuk muzycznych, w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka, pana dr. Mariana Sobuli

Zlecniodawca opinii

Akademia Muzyczna w Krakowie, Wydział Instrumentalny, pismo z dnia 29 lipca 2019 roku. Zlecenie zostało podjęte w związku z decyzją Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów z dnia 5 czerwca 2019 roku nr BCK-VII-L-7535/19, powołującej Komisję Habilitacyjną do przeprowadzenia postępowania habilitacyjnego w dziedzinie sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej: instrumentalistyka pana dr. Mariana Sobuli.

Postępowanie zostało wszczęte w dniu 15 marca 2019 roku.

Do nadesłanego mi przez dr. hab. Mariusza Sielskiego – Dziekana Rady wskazanej do przeprowadzenia postępowania habilitacyjnego - pisma sygnowanego datą 29 lipca 2019 roku, informującego o powołaniu mnie przez Centralną Komisję do Spraw Stopni i Tytułów na recenzenta Komisji Habilitacyjnej do oceny osiągnięć pana dr. Mariana Sobuli, została dołączona dokumentacja zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 22 września 2011 r.

Podstawowe dane o habilitancie

Marian Sobuła urodził się w 1981 roku we Wrocławiu. Naukę gry na fortepianie rozpoczął w Szkole Muzycznej im. Karola Szymanowskiego we Wrocławiu w klasie fortepianu Janiny Butor. Absolwent Akademii Muzycznej w Krakowie w klasie fortepianu profesora Andrzeja Pikula, swoje umiejętności doskonalił na Accademia di Santa Cecilia w Rzymie pod opieką profesora Sergio Perticaroli (nagroda za najlepszy dyplom w 2008 roku) oraz profesora Arie Vardiego z Hochschule Für Musik Und Theater w Hanowerze. W 2011 roku uzyskał stopień doktora krakowskiej Akademii Muzycznej.

Występował w ponad 50 krajach wykonując recitale i koncerty z orkiestrą, m.in. w Carnegie Hall Nowy York, Sydney Opera House, Gasteig Monachium, Rudolfinum Praga, Auditorio Parco Della Musica Rzym, Beethovenhalle Bonn, Sala Sao Paolo, Palacio de Bellas Artes Mexico City, Gran Teatro Nacional Lima, Teatro Municipal Santiago de Chile, Hamer Hall i Town Hall Melbourne, Denki Bunka Kaikan Nagoya, w Filharmonii Narodowej i Teatrze Wielkim w Warszawie.

Jest laureatem najwyższych nagród i wyróżnień międzynarodowych konkursów pianistycznych, m.in. Marii Canals w Barcelonie, Luis Sigall w Vina del Mar, The Yamaha Music Foundation of Europe Competition. Otrzymał nagrody i odznaczenia zarówno polskich, jak oraz międzynarodowych instytucji, m.in. UNESCO w Paryżu, Fundacji JESC w Japonii, rządu włoskiego, MKiDN, MNiSW, Marszałka Województwa Małopolskiego. W 2017 r. otrzymał odznaczenie Ministra Spraw Zagranicznych „Bene Merito” za promocję Polski na świecie.

Współpracuje z wieloma orkiestrami w kraju i za granicą, m.in. z filharmoniami w Bydgoszczy, Jeleniej Górze, Katowicach, Kielcach, Koszalinie, Lublinie, Opolu, Toruniu, Wrocławiu, Wałbrzychu, Warszawie; z Simon Bolivar Youth Orchestra Venezuela, Slovak Philharmonic, Filarmonica de Chile, Filarmonica Marchigiana, Orchestra Sinfonica di Sanremo, Tajland Philharmonic, Radio and TV Orchestra Albania, Montenegrin Symphony, Banatul State Philharmonic, Irkutsk Philharmonic, OSUSP, Sinfonica de Campinas, Sinfonica Nacional Del Ecuador, Sinfonica Nacional del Peru, Sinfonica de Yucatan, Sinfonica de Monterrey, OCBA, Lebanese Philharmonic, Filarmonica de Mendoza, Castile e Leon Symphony Orchestra.

Od 2007 r. pracuje w Katedrze Fortepianu Akademii Muzycznej w Krakowie.

Ocena autoreferatu

W pierwszych zdaniach autoreferatu habilitant przedstawia zarys środowiska, w którym dorastał i podaje bezpośrednie przyczyny zainteresowania muzyką w dzieciństwie. Opisuje okres w Ogólnokształcącej Szkole Muzycznej im. Karola Szymanowskiego we Wrocławiu, szczególnie doceniając postać Janiny Butor - pedagoga odpowiedzialnego za jego pierwsze 12 lat szeroko pojętego rozwoju muzycznego. W tamtych latach Marian Sobula był zwycięzcą wielu znaczących konkursów pianistycznych dla dzieci i młodzieży.

Kolejna część opisu poświęcona jest okresowi studiów pianistycznych w Akademii Muzycznej w Krakowie. Habilitant bardzo ciepło wypowiada się o profesorze Andrzeju Pikulu, podkreślając rolę, jaką odegrał w rozwoju jego osobowości twórczej : „Czas studiów był czasem wnikliwego uczenia się jak właściwie odczytywać i rozumieć język muzyczny, w jaki sposób możliwie najszybciej uczyć się nowych utworów muzycznych i budować repertuar. Do dnia dzisiejszego korzystam z wielu bezcennych uwag profesora." Wspomnieć należy, że po uzyskaniu dyplomu ukończenia studiów, habilitant kontynuował naukę na studiach podyplomowych oraz doktoranckich. Równolegle korzystał z wiedzy i doświadczenia profesora Sergio Perticaroliego w Accademia di Santa Cecilia w Rzymie. Kontakt ze światowej klasy pianistą i pedagogiem według- refleksji dr. Mariana Sobuli - miał także znaczący wpływ na rozwój i uzupełnienie umiejętności.

Swoją działalność habilitant dzieli na cztery główne obszary:

- 1) Udział w konkursach oraz kursach pianistycznych (jako uczestnik)
- 2) Działalność koncertowa
- 3) Działalność pedagogiczna
- 4) Działalność menadżerska

Warta podkreślenia jest umiejętność z jaką dr Sobula konsekwentnie łączy różne aspekty swojej działalności, odnajdując ich naturalne powiązania. (Licznym jego koncertom towarzyszą często warsztaty pianistyczne prowadzone przez habilitanta).

Na duże uznanie zasługuje działalność określona przez habilitanta mianem „menadżerska". Promuje on muzykę polską oraz rodzimych artystów w różnych częściach świata, czego świadectwem jest odznaczenie honorowe Ministra Spraw Zagranicznych za promocję Polski w świecie(2017 rok). Następna część autoreferatu świadczy o fascynacji monumentalnym dziełem, jakim jest Koncert fortepianowy a-moll Paderewskiego. Owocem tej fascynacji jest płyta z nagraniem tego utworu. Nagranie to habilitant wskazał jako szczególne osiągnięcie w myśl Ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. 2003 nr 65 poz. 595 ze zm.).

Ocena dzieła artystycznego

Dołączona do dokumentacji płyta CD z nagraniem live koncertu a-moll op.17 Ignacego Jana Paderewskiego została zrealizowana 17 listopada 2018 roku w Prince Mahidol Hall w Bangkoku z Thailand Philharmonic Orchestra pod dyрекcją Dariusza Mikulskiego.

Koncert fortepianowy Paderewskiego powstał na przełomie lat 1882-1888 i dedykowany został wybitnemu pedagogowi i pianiście Teodorowi Leszetyckiemu, który był najważniejszym mistrzem i współtwórcą kariery wielkiego Polaka. Koncert składa się z trzech części: I. Allegro, II. Romanza. Andante, III. Allegro- molto vivace.

Dr Sobuła wykonuje ów Koncert z dużą pewnością, jego interpretacja jest głęboko przemyślana i logiczna. Potwierdzeniem tej tezy może być fakt, iż pierwszego wykonania tego utworu podjął się już w 2010 roku. Bogactwo środków pianistycznych, takich jak zróżnicowana artykulacja, duży wolumen dynamiczny, czytelność brzmienia pochodów dwu- i trójdźwiękowych, panowanie nad zróżnicowaną fakturą dzieła, stawia interpretację habilitanta na równi z wykonaniami Koncertu Paderewskiego dokonanymi przez uznanych pianistów. Współpraca z orkiestrą oraz panowanie nad czasem świadczy o dojrzałości muzycznej pianisty oraz gruntownej znajomości dzieła.

Pianista doskonale podkreślił w Koncercie elementy polskich tańców i motywów ludowych, i zinterpretował je w niezwykle naturalny sposób. Dodatkowym atutem jest fakt, że nagranie zarejestrowane zostało podczas koncertu "na żywo", z udziałem publiczności.

Minimalny niedosyt pozostawia techniczny aspekt nagrania. Pierwszoplanowość fortepianu nie zawsze jest czytelna. Podsumowując stwierdzam, iż dr Sobuła w przedstawionym dziele prezentuje bardzo wysoki poziom artystyczny i wykonawczy, tym samym potwierdzając swoje wysokie kwalifikacje jako pianista.

Przedstawione do oceny dzieło oceniam wysoko.

Ocena działalności

Dr Marian Sobula posiada w swoim dorobku imponującą działalność koncertową. Ma to odzwierciedlenie w liczbie wykonanych koncertów. Od uzyskania doktoratu w 2011 roku były to 54 koncerty symfoniczne oraz 95 solowych, z czego zdecydowana większość miała miejsce poza granicami Polski.

W programach koncertów znajduje się wiele znaczących dzieł literatury fortepianowej:

I i V koncert L. van Beethovena, 2 koncerty fortepianowe oraz Andante spianato i Wielki Polonez Es-dur Fryderyka Chopina, IV Symfonia Koncertująca Karola Szymanowskiego, Koncert a-moll Ignacego Jana Paderewskiego, Koncert a-moll Edwarda Griega, Błękitna Rapsodia George'a Gershwina.

Również jego repertuar solowy zawiera znaczące pozycje literatury fortepianowej. Na duże uznanie zasługuje włączanie do programów koncertów utworów Karola Szymanowskiego, Ignacego Jana Paderewskiego, czy mniej znanych kompozytorów współczesnych, jak Janusz Bielecki. Niestety załączona dokumentacja, potwierdzająca opisane dokonania, jest w wielu przypadkach bardzo złej jakości, co znacznie utrudnia odczytanie treści programów.

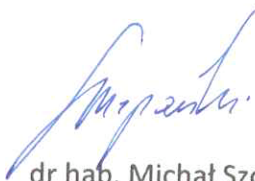
Artysta regularnie zasiada w jury międzynarodowych konkursów pianistycznych dla dzieci i młodzieży, między innymi w pięciu edycjach renomowanego konkursu Virtuosi per musica di pianoforte w Usti nad Łabą. Prowadził 18 kursów pianistycznych za granicą i 10 w Polsce, w tym pięć w pałacu Rybna w Tarnowskich Górach. Pewne wątpliwości natomiast budzą nagrody pianisty urodzonego w Holandii Toma de Beuckelaera, oznaczone przez habilitanta w punkcie "inne nagrody". Niejasny bowiem pozostaje związek sukcesów wymienionego pianisty z habilitantem, gdyż holenderski pianista nie nadmienia w swojej biografii o powiązaniach pedagogicznych z doktorem Sobulą.

Na uznanie zasługuje również działalność organizacyjna. Marian Sobula pełni funkcje prezesa stowarzyszenia artystycznego PianoClassic, nieprzerwalnie od 2008 roku. Wśród najważniejszych osiągnięć stowarzyszenia jest organizacja kilku edycji Międzynarodowego Festiwalu Pianistycznego Królewskiego Miasta Krakowa, w którym dr Sobula dodatkowo jest dyrektorem artystycznym.

Konkluzja

Biorąc pod uwagę wszelkie aspekty działalności, a przede wszystkim bardzo bogatą działalność koncertową oraz popularyzację muzyki polskiej w różnych, często odległych częściach świata, wysoki poziom wykonawczy Koncertu a-moll Paderewskiego na załączonej płycie CD i wskazanej przez habilitanta jako szczególne osiągnięcie artystyczne, stwierdzam jednoznacznie, że doktor Marian Sobula spełnił wymagania art.16 ust.1i2 Ustawy z dnia 14.03. 2003 roku z późniejszymi zmianami.

Stawiam wniosek o nadanie **dr Marianowi Sobuli** stopnia doktora habilitowanego.

dr hab. Michał Szczepański